

SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (četrti razširjeni senat)

z dne 12. septembra 2007*

V zadevi T-196/02,

MTU Friedrichshafen GmbH, s sedežem v Friedrichshafnu (Nemčija), ki ga zastopata F. Montag in T. Lübbig, odvetnika,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopajo V. Kreuzschitz, V. Di Bucci in T. Scharf, zastopniki,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti člena 3(2) Odločbe Komisije 2002/898/ES z dne 9. aprila 2002 o državni pomoči Nemčije v korist SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH (UL L 314, str. 75),

* Jezik postopka: nemščina.

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (četrti razširjeni senat),

v sestavi H. Legal, predsednik, I. Wiszniewska-Białecka, sodnica, V. Vadapalas, E. Moavero Milanesi in N. Wahl, sodniki,

sodna tajnica: K. Andová, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. maja 2007

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

¹ Člen 87 ES določa:

„1. Razen če ta pogodba ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgovim, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.

[...]“

2 Člen 88 ES določa:

„[...]

2. Če Komisija po tem, ko je pozvala zadevne stranke k predložitvi pripomb, ugotovi, da pomoč, ki jo je dodelila država članica, ali pomoč iz državnih sredstev ni združljiva s skupnim trgovom glede na člen 87, ali če se takšna pomoč zlorablja, odloči, da mora zadevna država članica takšno pomoč odpraviti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi.

[...]“

3 Člen 10 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] ES (UL L 83, str. 1) določa:

„1. Če ima Komisija podatke iz katerega koli vira o domnevni nezakoniti pomoči, te podatke brez odlašanja preveri.

2. Če je potrebno, zahteva podatke od zadevne države članice. Člen 2(2) ter člen 5(1) in (2) se uporabljata smiselno.

3. Če kljub opominu na podlagi člena 5(2) zadevna država članica ne predloži zahtevanih podatkov v roku, ki ga je predpisala Komisija, ali če predloži nepopolne podatke, Komisija z odločbo zahteva predložitev podatkov (v nadaljnjem besedilu: odredba o predložitvi podatkov). V odločbi se navede, kateri podatki se zahtevajo, in predpiše primeren rok, v katerem morajo biti predloženi.“

4 Člen 13(1) Uredbe št. 659/1999 določa:

„Pregled morebitne nezakonite pomoči se zaključi z odločbo na podlagi člena 4(2), (3) ali (4). V primeru odločbe o začetku formalnega postopka preiskave se postopek zaključi z odločbo na podlagi člena 7. Če država članica ne izpolni odredbe o predložitvi podatkov, se ta odločba sprejme na podlagi razpoložljivih podatkov.“

5 Člen 14 te uredbe določa:

„1. Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč (v nadaljnjem besedilu: odločba o vračilu). Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti.

[...]“

Dejansko stanje

- 6 Nemški organi so Komisiji z dopisom z dne 9. aprila 1998 priglasili več finančnih pomoči, ki so bile v okviru njegovega prestrukturiranja podeljene podjetju SKL Motoren- und Systemtechnik GmbH (v nadaljevanju: SKL-M), zlasti prek Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (v nadaljevanju: BvS). Ker je bil del teh pomoči že podeljen, je bil spis pod oznako NN 56/98 registriran kot pomoč, ki ni bila priglašena.

- 7 SKL-M, ki je bilo pred prestrukturiranjem del skupine Lintra Beteiligungsholding GmbH, je podjetje, ki je dejavno v sektorju proizvodnje motorjev za ladje in čolne.

- 8 S posredovanjem BvS je v letu 1997 nastalo pogodbeno razmerje med SKL-M in podjetjem MTU Friedrichshafen GmbH (v nadaljevanju: MTU ali tožeča stranka), ki je dejavno v sektorju proizvodnje visokozmogljivih dizelskih motorjev, z namenom, da MTU prevzame SKL-M.

- 9 5. novembra sta bili sklenjeni dve pogodbi med MTU in SKL-M. Prva pogodba je MTU dajala opcijo nakupa SKL-M po delih, z možnostjo pridobitve vseh deležev za simbolično ceno ene marke do 1. decembra 1999, in nato za „razumno ceno“ do 31. decembra 2001. Druga pogodba (Wechselseitiger Lizenz- und Kooperationsvertrag zwischen SKL-M und MTU, v nadaljevanju: WLKV), ki je zadevala ustanovitev skupnega podjetja, je določala podrobnosti skupne uporabe obstoječega tehnološkega znanja podjetij, raziskav, proizvodnje in prodaje dveh novih tipov motorjev, t.j. plinskega motorja in batnega vrstnega motorja. Tretja pogodba, ki je urejala plačilo pomoči za prestrukturiranje, je bila istega dne sklenjena med BvS, deželo Saško-Anhalt in SKL-M.

- 10 Navkljub okoliščini, da se je MTU končno odreklo izkoristiti opcijo iz zgoraj navedene prve pogodbe in se s tem zaradi pravne negotovosti v zvezi s pomočmi, ki jih je Zvezna republika Nemčija predhodno izplačala SKL-M, odreklo prevzemu SKL-M, sta podjetji SKL-M in MTU kljub temu še naprej sodelovali v okviru WLKV.
- 11 MTU je 15. junija 2000 uveljavilo člen 5 WLKV in je v skladu s to določbo postalo nasproti tretjim izključno upravičeno uporabljati tehnološko znanje iz WLKV, vključno s pravicami intelektualne lastnine oziroma zahtevami za registracijo tistih pravic, ki so obstajale do tega datuma. V zameno za to pravico je SKL-M prejelo nadomestilo za pokritje stroškov, nastalih pri razvoju, v obliki enkratnega plačila iz proračuna, predvidenega v prilogi I WLKV, to je 4,31 milijona nemških mark (DEM) za motorje na plin in 2,4 milijona DEM za batne vrstne motorje, kar skupaj znaša 6,71 milijona DEM (3,43 milijona evrov). Na podlagi člena 5 WLKV je SKL-M prav tako lahko uporabljalo lastno tehnološko znanje, vključno s tistim, ki je bilo preneseno na MTU, in to neodvisno od zgoraj navedenih intelektualnih pravic.
- 12 V juliju 2000 je bilo tehnološko znanje popisano in dano na razpolago MTU, ki je SKL-M plačalo znesek, določen v WLKV.
- 13 Ker je po predhodni preučitvi podatkov, ki so jih posredovali nemški organi, Komisija ocenila, da so sporni ukrepi vzbujali resne dvome o združljivosti s skupnim trgom, je z dopisom z dne 8. avgusta 2000 obvestila nemške organe o svoji odločbi o začetku postopka iz člena 88(2) ES. Ta odločba je bila objavljena v Uradnem listu Evropskih skupnosti (UL 2001, C 27, str. 5) in Komisija je z njo zainteresirane stranke pozvala, naj ji posredujejo svoja stališča. Ob tej priložnosti je Komisija od nemških organov

prav tako želela izvedeti, ali je MTU imelo korist oziroma ali bi lahko imelo korist od pomoči, ki so bile podeljene SKL-M (odstavek 103 odločbe o začetku formalnega postopka preiskave).

14 Komisija je v tem pismu in spremnem povzetku navedla zlasti, da MTU nikoli ni bilo pravni lastnik SKL-M, in da bi mu naj prva pogodba, navedena zgoraj v točki 9, dajala zgolj opcijo, za katero glede na podatke, ki so jih posredovali nemški organi, ni gotovo, da jo je dejansko izkoristilo. Komisija je prav tako navedla, da je MTU v juniju 2000 prekinilo sodelovanje s SKL-M v okviru WLKV. Komisija je ugotovila, da je MTU kljub temu od novembra 1997 operativno nadziralo SKL-M. Prav tako je dvomila, da je bilo MTU izbrano na podlagi postopka, ki je primerljiv z odprtim razpisnim postopkom. Komisija je iz tega sklepala, da je MTU od državnih pomoči, ki jih je prejelo SKL-M, imelo korist ali bi jo lahko imelo v bodoče na različne načine: prvič, neposredno, če bi se del pomoči uporabilo za namene, ki so bili bolj v interesu MTU, kot pa interesu SKL-M; drugič, prek WLKV, ki je MTU dajala opcijo, da za določeno ceno pridobi celotno tehnološko znanje, ki ga je ustvarilo SKL-M pred sodelovanjem ali v okviru tega, če bi se odločilo izkoristiti to opcijo in cena ne bi ustrezala trenutni ali pričakovani tržni vrednosti tehnološkega znanja.

15 Nad SKL-M je bil 1. septembra 2000 začet stečajni postopek.

16 Zvezna republika Nemčija je svoja stališča v zvezi z odločbo o začetku formalnega postopka preiskave posredovala 16. oktobra 2000, 6. aprila in 17. oktobra 2001. Svojih stališč Komisiji ni posredovala nobena tretja zainteresirana stranka.

- 17 Komisija je v skladu s členom 10 Uredbe št. 659/1999 z dopisom z dne 19. septembra 2001 pozvala nemške organe, naj posredujejo potrebne podatke za presojo združljivosti pomoči, podeljenih SKL-M. V tem dopisu je predvsem navedla, da ji razpoložljivi podatki ne omogočajo ugotoviti niti, ali se je del pomoči, ki je bila podeljena SKL-M, uporabilo bolj v interesu MTU, kot pa v interesu SKL-M, in niti, ali je MTU izkoristilo opcijo, ki mu je dajala možnost, da za določeno ceno pridobi celotno tehnološko znanje, ki ga je ustvarilo SKL-M pred sodelovanjem ali v okviru tega, in če je cena ustrezala trenutni ali pričakovani tržni vrednosti. Komisija je opozorila, da bo, če teh podatkov ne bodo predložili, sprejela odločbo na podlagi obstoječih razpoložljivih podatkov. Prav tako je nemške organe pozvala, naj potencialnemu prejemniku pomoči pošljejo dopis z odredbo.
- 18 Komisija je nemške organe 9. novembra 2001 opozorila, da bo v primeru, če ne bodo ravnali v skladu z odredbo o predložitvi podatkov, v skladu s členom 13(1) Uredbe št. 659/1999 sprejela odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov.
- 19 Nemški organi so na odredbo o predložitvi podatkov odgovorili z dopisi z dne 23. januarja, 26. februarja in 11. marca 2002.
- 20 Prav tako so z dopisom z dne 5. marca 2002 Komisiji posredovali stališča MTU v zvezi z odločbo o začetku formalnega postopka preiskave, zlasti kar zadeva uporabo tehnološkega znanja in ceno, ki jo je, v skladu s WLKV, MTU plačalo SKL-M.

- 21 Komisija je 9. aprila 2002 sprejela Odločbo 2002/898/ES o državni pomoči Nemčije za SKL-M (UL L 314, str. 75, v nadaljevanju: izpodbijana odločba).
- 22 Komisija je v obrazložitvi izpodbijane odločbe pod naslovom „Presoja pomoči“, prvič, ugotovila, da pomoči za prestrukturiranje, ki so bile izplačane SLK-M, niso ustrezale pogojem iz Smernic Skupnosti o državnih pomočeh za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL 1994, C 368, str. 12), in drugič, menila, da Zvezna republika Nemčija ni posredovala dovolj podatkov, ki bi omogočili izključiti, da je MTU prek WLKV posredno imelo korist od pomoči, ki jih je SKL-M za pokritje svojih izgub prejelo med fazo prestrukturiranja. V zvezi s tem je Komisija prav tako navedla, da se je cena prenosa tehnološkega znanja, ki jo je MTU plačalo SKL-M, izračunana na podlagi ocenjenih stroškov razvoja v letu 1997, izkazala za nižjo za 5,3 milijona DEM glede na dejanske razvojne stroške, ki jih je izkazalo SKL-M. Ker nemški organi niso posredovali objektivnih podatkov o dejanski ali pričakovani tržni vrednosti tehnološkega znanja, je Komisija presodila, da bi pomoči za prestrukturiranje SKL-M lahko vsaj delno služile pokritju stroškov pri razvoju tehnološkega znanja, ki bi se lahko uporabilo bolj v interesu MTU, kot pa v interesu SKL-M, ki je bilo pod nadzorom države in je moralo nositi tveganje, ki ni bilo skladno z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Glede na točko 86 izpodbijane odločbe bi prenos tehnološkega znanja tako lahko ustrezal prenosu državnih sredstev na MTU v znesku do 5,3 milijona DEM.
- 23 Člen 1 izreka izpodbijane odločbe določa, da so državne pomoči v znesku 67,017 milijona DEM (34,26 milijona eurov), ki so jih nemški organi podelili SKL-M, nezdružljive s skupnim trgovom, medtem ko člen 3(2) določa, da morata od skupnega zneska vračila, ki ga morajo zahtevati nemški organi, SKL-M in MTU solidarno vrniti 5,30 milijona DEM (2,71 milijona eurov).

Postopek in predlogi strank

24 V teh okoliščinah je tožeča stranka 28. junija 2002 na podlagi člena 230 ES vložila to tožbo v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje.

25 Sodišče prve stopnje (četrti razširjeni senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da odpre ustni postopek.

26 Stranke so na obravnavi 10. maja 2007 podale ustne navedbe in odgovore na vprašanja Sodišča prve stopnje.

27 Tožeča stranka Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— člen 3(2) izpodbijane odločbe v delu, ki nalaga solidarno vračilo zneska 5,3 milijona DEM (2,71 milijona eurov), razglasi za ničnega;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

28 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

- tožbo zavrne kot neutemeljeno;

- tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

29 Tožeča stranka v podporo svojemu predlogu za razglasitev ničnosti v bistvu navaja dva tožbena razloga. Prvi tožbeni razlog zadeva pomanjkljivo obrazložitev in napačno uporabo prava v zvezi z obstojem osnovnih pogojev državne pomoči v korist tožeče stranke. Drugi tožbeni razlog zadeva napačno uporabo člena 13(1) Uredbe št. 659/1999 in kršitev procesnega jamstva pravilne in nepristranske preiskave dejstev.

30 Komisija prereka utemeljenost obeh tožbenih razlogov.

31 Najprej je treba preučiti drugi tožbeni razlog, ki zadeva napačno uporabo člena 13(1) Uredbe št. 659/1999 in kršitev procesnih jamstev pravilne in nepristranske preiskave dejstev.

Trditve strank

- 32 Tožeča stranka trdi, da sme Komisija na podlagi člena 13(1) Uredbe št. 659/1999 sprejeti končno odločbo na osnovi razpoložljivih podatkov, če država članica ni ravnala v skladu z odredbo o predložitvi podatkov. Vendar meni, da je v tem primeru, v nasprotju s tem kar je bilo navedeno v izpodbijani odločbi, Komisija imela vse potrebne podatke. Posledično ocenjuje, da se je Komisija napačno omejila na to, da je izpodbijano odločbo oprla na razpoložljive podatke v smislu člena 13(1) Uredbe št. 659/1999 in posebej, da se je sklicevala na dopis stečajnega upravitelja SKL-M z dne 9. januarja 2002, ki je dokument, katerega nemški organi niso predstavili.
- 33 Tožeča stranka poleg tega meni, da je na podlagi sodne prakse Sodišča prve stopnje (sodba z dne 21. marca 2001 v zadevi Métropole télévision proti Komisiji, T-206/99, Recueil, str. II-1057, točka 57) Komisija zavezana skrbno in nepristransko preučiti vse upoštevne okoliščine zadevnega primera. Vendar naj bi Komisija upoštevala zgolj podatke, ki so bili za tožečo stranko neugodni. Tožeča stranka dodaja, da bi Komisija, če je dvomila v njene navedbe, lahko vprašala nemško vlado ali njo samo z namenom, na primer, zahtevati izvedensko mnenje.
- 34 Tožeča stranka prav tako meni, da je Komisija v nasprotju z načeli pravne države in dobrega upravljanja naložila podjetju, da mora vrniti natančno določen znesek, ne da bi predhodno izkazala, da je ta znesek prejelo na podlagi pomoči, ki je bila razglašena kot nezdružljiva s skupnim trgov. Prav tako se sprašuje o pristojnosti Komisije, da sprejme člen 3(2) izpodbijane odločbe, saj naj bi ta institucija lahko zahtevala vračilo pomoči samo od njenega prejemnika. Tožeča stranka prav tako navaja, da Uredba št. 659/1999 ne ureja obstoja solidarne odgovornosti, ki naj je poleg tega

brez izrecne pravne podlage ne bi bilo mogoče določiti v upravnem postopku, ki je podvržen načelu pravne države. Končno, argumentacija Komisije v zvezi s solidarno odgovornostjo na področju glob, izrečenih podjetjem, ki so udeležena v omejevalnih sporazumih, v tem primeru ni upoštevna.

35 Komisija navaja, da je izpodbijano odločbo sprejela na podlagi dokazov v spisu in da ni imela uporabnih podatkov o ugodnosti, ki bi jo MTU morebiti pridobilo, ali o tržni vrednosti zadevnega tehnološkega znanja. V zvezi s tem poudarja, da je MTU v svojih stališčih, ki so jih posredovali nemški organi, implicitno priznalo, da so stroški razvoja tehnološkega znanja bili višji od tržne vrednosti prototipov. Komisija posledično meni, da je izpodbijana odločba, glede na edine dokaze v spisu, sprejeta pravilno.

36 Komisija dodaja, da ima v skladu z načeli, ki urejajo postopek državnih pomoči, polne pravice, ki se priznavajo strankam, v zadevnem primeru zgolj Zvezna republika Nemčija. Zato so samo podatki, ki jih posreduje ta država, odločilni za izpodbijano odločbo. Komisija trdi, da čeprav potencialni ali dejanski prejemnik sme sodelovati v postopku preiskave, pa nima nobene pravice, da bi mu ta institucija dovolila preveriti podatke, ki jih je posredovala država članica. Komisija ob sklicevanju na sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti navaja (sodba z dne 24. septembra 2002 v združenih zadevah Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, C-74/00 P in C-75/00 P, Recueil, str. I-7869, točka 84), da MTU, ker ni izkoristilo možnosti predstaviti svoje stališče med postopkom preiskave, ni bila kršena nobena od njegovih pravic.

37 Poleg tega Komisija poudarja, da ji razpoložljivi podatki, ki jih je imela v trenutku sprejetja izpodbijane odločbe, niso omogočali izreči se glede enega samega podjetja. Zato naj bi morali podjetji SKL-M in MTU odrediti vračilo te pomoči solidarno.

38 Komisija trdi, da naj ta solidarna odgovornost ne bi bila vprašljiva v pravu Skupnosti. Taka odgovornost je bila namreč kljub neobstoju besedila, ki bi jo izrecno določalo, že sprejeta na področju konkurenčnega prava (sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v združenih zadevah Metsä-Serla in drugi proti Komisiji, od T-339/94 do T-342/94, Recueil, str. II-1727, točka 42 in naslednje). Zato naj ne bi nič nasprotovalo smiselni uporabi takega pristopa v postopku v zvezi z državnimi pomočmi.

Presoja Sodišča prve stopnje

39 Člen 13(1) Uredbe št. 659/1999 je povzel in uzakonil sodno prakso Sodišča, v skladu s katero je Komisija pooblaščenca, da sprejme odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov, kadar država članica ne izvršuje svoje obveznosti sodelovanja in zavrača predložitev podatkov, ki jih je zahtevala Komisija za preučitev združljivosti pomoči s skupnim trgovom (sodbi Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji, imenovana „Boussac“, C-301/87, Recueil, str. I-307, točki 19 in 22, in z dne 13. aprila 1994 v združenih zadevah Nemčija in Pleuger Worthington proti Komisiji, C-324/90 in C-342/90, Recueil, str. I-1173, točka 26).

40 Vendar mora Komisija glede na to široko pooblastilo pred sprejetjem take odločbe upoštevati določene postopkovne zahteve (sodba Sodišča prve stopnje z dne 19. oktobra 2005 v zadevi Freistaat Thüringen proti Komisiji, T-318/00,

ZOdl., str. II-4179, točka 73). Te zahteve so določene v členih od 5(2) do 10(3) in v členu 13(1) Uredbe št. 659/1999.

⁴¹ Predvsem člen 10(3) Uredbe št. 659/1999 določa, da „če kljub opominu na podlagi člena 5(2) zadevna država članica ne predloži zahtevanih podatkov v roku, ki ga je predpisala Komisija, ali če predloži nepopolne podatke, Komisija z odločbo zahteva predložitev podatkov“. Poleg tega zadnji stavek te določbe določa, da se v odredbi navede, „kateri podatki se zahtevajo“, in da se predpiše „primeren rok, v katerem morajo biti predloženi“. Končno, glede na besedilo člena 13(1) te uredbe, lahko Komisija zaključi postopek in izda odločbo o združljivosti ali nezdružljivosti pomoči „na podlagi razpoložljivih podatkov“ samo, če „država članica ne izpolni odredbe o predložitvi podatkov“.

⁴² Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, prvič, ali je Komisija smela na podlagi razpoložljivih podatkov v skladu s členom 13(1) Uredbe št. 659/1999 sprejeti izpodbijano odločbo in zlasti naložiti MTU obveznost solidarnega vračila dela pomoči, ki je bila podeljena SKL-M.

⁴³ Iz poteka upravnega postopka, navedenega zgoraj v točkah od 13 do 20, izhaja, da je Komisija spoštovala postopkovne zahteve, ki so bile najprej postavljene s sodno prakso in nato določene v členih 10(3) in 13(1) Uredbe št. 659/1999 z namenom sprejetja izpodbijane odločbe na podlagi razpoložljivih podatkov.

- 44 Komisija je namreč ob vsaj treh priložnostih pozvala nemške organe, naj ji posredujejo potrebne podatke za preučitev združljivosti spornih pomoči s skupnim trgov. Ob tem ni izpustila navedbe „kateri podatki se zahtevajo“ in „primerenega roka, v katerem morajo biti predloženi“. Končno, Komisija je nemške organe ponovno opozorila, da bo v primeru, če ne bodo posredovali podatkov v roku desetih dni, sprejela odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov.
- 45 Drugič, treba je opozoriti, da člen 13(1) Uredbe št. 659/1999 omogoča Komisiji zaključiti formalni postopek preiskave z odločbo na podlagi člena 7 te uredbe. Zlasti v primeru, ko zadevna država članica Komisiji ne posreduje zahtevanih podatkov, sme Komisija na podlagi razpoložljivih podatkov sprejeti odločbo o ugotovitvi nezdržljivosti pomoči in, če je to primerno, odrediti, da mora zadevna država članica zahtevati vračilo pomoči od prejemnikov v skladu s členom 14 Uredbe št. 659/1999.
- 46 Vendar člen 13(1) Uredbe št. 659/1999 Komisiji ne dovoljuje, da podjetju naloži, niti solidarno, obveznost vračila določenega zneska pomoči, ki je bila razglašena za nezdržljivo, če prenos državnih sredstev, ki naj bi jih to podjetje prejelo, temelji na hipotezi.
- 47 Vendar, prvič, kot izhaja iz zaključkov izpodbijane odločbe, navedenih predvsem v točki 88, se je Komisija omejila na ugotovitev, da razpoložljivi podatki niso omogočali izključiti, da je MTU pri nakupu tehnološkega znanja pod pogoji, ki bi naj bili ugodni, imelo korist s prenosom državnih sredstev od podjetja SKL-M, ki je prejelo pomoč.

48 Iz tega izhaja, da solidarna obveznost vračila iz izpodbijane odločbe temelji na hipotezi, ki je Komisiji razpoložljivi podatki niso niti potrdili niti ovrgli.

49 Drugič, izpodbijana odločba tožeči stranki nalaga obveznost solidarnega vračila dela pomoči, zato bodo morali nacionalni organi poskrbeti za izvršitev vračila te pomoči, če je SKL-M ne bi moglo vrniti, ne da bi navedeni nacionalni organi lahko presodili utemeljenost te solidarne obveznosti.

50 Vendar taka situacija v nobenem primeru ni nujna posledica izvedbe postopka, uvedenega s Pogodbo ES na področju državnih pomoči, saj mora država članica, ki podeli pomoč, za katero je bilo odrejeno vračilo, v vsakem primeru zahtevati vračilo od dejanskih prejemnikov pod nadzorom Komisije, ne da bi bilo te treba izrecno navesti v odločbi o vračilu in *a fortiori* določiti znesek, ki ga mora vrniti vsak od prejemnikov.

51 Iz okoliščin v tem primeru izhaja, da se Komisija ni mogla veljavno opreti na člen 13(1) Uredbe št. 659/1999, da bi z izpodbijano odločbo MTU naložila obveznost solidarnega vračila dela pomoči, ki jo je prejelo SKL-M.

52 Zato je treba člen 3(2) izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega v delu, ki tožeči stranki nalaga solidarno vračilo v znesku 2,71 milijonov eurov, ne da bi bilo treba presojeti drugi tožbeni razlog tožeče stranke.

Stroški

- 53 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi tožeče stranke naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (četrti razširjeni senat)

razsodilo:

- 1. Člen 3(2) Odločbe Komisije 2002/898/ES z dne 9. aprila 2002 o državni pomoči Nemčije v korist SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH se razglasi za ničen v delu, ki tožeči stranki nalaga solidarno vračilo v znesku 2,71 milijona eurov.**

2. Komisija nosi svoje stroške in stroške, ki je jih priglasilo MTU Friedrichshafen.

Legal

Wiszniewska-Białecka

Vadapalas

Moavero Milanesi

Wahl

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourg, 12. septembra 2007.

Sodni tajnik

Predsednik

E. Coulon

H. Legal